

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів
України щодо врегулювання окремих питань у сфері метрології,
надання житлово-комунальних послуг та захисту прав споживачів»

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо врегулювання окремих питань у сфері надання житлово-комунальних послуг» (далі – проект) розроблено з метою удосконалення норм і положень чинного законодавства, що регулюють відносини між споживачами комунальних послуг та надавачами комунальних послуг; з метою уникнення порушення Україною взятих на себе міжнародних зобов'язань та гармонізації законодавчих актів з актами законодавства Європейського Союзу, а також досягнення високих стандартів громадського обслуговування та захисту прав споживачів. **Україна взяла на себе зобов'язання дотримуватися принципів, правил та практик, викладених в актуальних рішеннях та регламентах ЄС та поступового приведення законодавства у відповідність до європейського.**

Україна - чи не єдина країна Європи, у якій відсутній повний комерційний облік комунальних послуг. Точно сказати, скільки енергоносіїв споживають споживачі в країні, скільки втрачаємо через зношену інфраструктуру – неможливо.

Тільки чітке розуміння фактичних обсягів споживання кожною категорією споживачів та втрат мотивуватиме громадян термомодернізувати будинки, постачальників – ремонтувати старі мережі, а потенційних інвесторів та державу - вкладати кошти.

А тому вкрай важливо повсюдне впровадження приладів обліку комунальних послуг для визначення фактичного споживання енергетичних ресурсів, що могло б певною мірою вирішити питання енергозбереження та захистити права споживачів. Держава має підтримувати та створювати доступні умови для встановлення таких приладів повсюдно, в тому числі – приладів-розподільвачів теплової енергії.

Найбільш болюче питання - облік теплової енергії для потреб централізованого опалення. Власники приміщень, в яких відсутні прилади обліку теплової енергії (в тому числі прилади – розподільвачі теплової енергії на опалювальних приборах з автоматичними регуляторами температури повітря в приміщенні) не мають можливості регулювати споживання такої послуги та, відповідно, сплачують непомірно високі, для переважної більшості населення країни, платежі за послуги з теплопостачання. В даному випадку мова про енергозбереження та енергоефективність навіть не йде.

На сьогодні тепла енергетика та сфера тепlopостачання України перебувають у вкрай зношеному стані: незадовільний технічний стан багатьох об'єктів генерації та мереж, застарілий житловий фонд спричиняють надмірні втрати тепла при виробництві, транспортуванні і споживанні. Втрати тепла в теплових мережах інколи перевищують 40%. І ці проблеми несправедливо перекладені на споживачів - низька якість забезпечення населення тепловою енергією і високі тарифи, в які закладено виробництво, транспортування та постачання. В таких умовах підприємства не зацікавлені зменшувати свої втрати для забезпечення менших тарифів для споживачів, оскільки тарифи встановлюються за принципом «витрати плюс», а самі комунальні підприємства не мають достатніх стимулів оновлювати мережі тепlopостачання.

Більшість європейських країн вже створили конкурентний ринок теплової енергії і запровадили прозорі недискримінаційні механізми приєднання незалежних виробників до тепломереж. Це призвело до значного покращення якості послуг та встановлення справедливих тарифів.

Сьогодні гостро постає питання захисту прав споживача – отримати якісні та у повному обсязі житлово-комунальні послуги, оскільки не тільки плата за ці послуги нараховується з постійним підвищенням, а й показники, які вносяться за комунальні послуги, не відповідають фактично спожитому об'єму.

А тому, з метою ефективного захисту прав споживачів та запобігання зловживанням з боку виконавців комунальної послуг, законопроект зобов'язує точно відображати фактичне споживання послуг з електро-, тепло-, газо-, водопостачання та розподіл газу і електроенергії відповідно до спожитого об'єму.

Оскільки держава переклала відповідальність за перевірку лічильників тепло- і водопостачання на споживачів, це призвело до того, що сьогодні постачальники послуг повсюдно маніпулюють та зловживають своїм таким зручним становищем та порушують права споживачів, незаконно нараховуючи за середньозваженим споживанням, через, начебто, не повірені лічильники. А це, як мінімум, удвічі більше, ніж за лічильником. Постачальник послуг не зацікавлений у тому, щоб повірити лічильники.

Але, не кожна людина, особливо похилого віку, може відслідковувати повірочний інтервал, чи отримувати повідомлення про необхідність повірити лічильники, які часто є недостовірні. Покарати постачальників послуг, які без належного попередження про необхідність проведення перевірки лічильників переводять споживачів на загальні норми споживання неможливо.

Держава має захищати права споживачів на отримання якісної і безпечної продукції та усіх видів послуг і робіт, які гарантуються громадянам статтею 42 Конституції України.

2. Цілі і завдання прийняття акта

Цілі і завдання проекту закону - вдосконалення законодавчого регулювання відносин у сфері метрології, надання житлово-комунальних послуг, та захисту прав споживачів. Нарахування споживачам житлово-комунальних послуг вартості постачання природного газу, води, електричної, теплової енергії за фактично спожиті послуги та скасування нарахування пені за несвоєчасне здійснення платежів за житлово-комунальні послуги,.

3. Загальна характеристика і основні положення проекту акта

Прийняття проекту Закону необхідне для уникнення порушення Україною взятих на себе міжнародних зобов'язань, а також захисту прав споживачів від недостовірних результатів вимірювань та розрахунків (нарахувань) під час надання послуг з електро-, тепло-, газо- і водопостачання, підвищення якості житлово-комунальних послуг та зниження соціальної напруги.

В даному законопроекті відповідальність за своєчасне проведення періодичної перевірки, обслуговування, ремонту та заміни (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) засобів вимірювальної техніки покладено на суб'єктів господарювання, які надають комунальні послуги. Якщо лічильники, що перебувають у власності споживача, визнано за результатами перевірки відповідним органом у сфері метрології непридатним для подальшої експлуатації, рішення щодо доцільності їх ремонту приймає суб'єкт господарювання, який надає комунальні послуги. У разі прийняття суб'єктом господарювання рішення щодо недоцільності проведення ремонту, він зобов'язаний безоплатно встановити власний прилад обліку для подальших комерційних розрахунків.

Разом з тим, у законопроекті містяться норми, які спрямовані на запровадження конкурентного ринку теплової енергії з метою залучення інвестицій у розвиток та технічне оновлення систем теплопостачання та водопостачання для забезпечення ефективного функціонування підприємств сфери теплопостачання та підвищення рівня якості надання послуг споживачам.

Досягнути зазначеної мети пропонується шляхом:

- вдосконалення правового регулювання відносин виконавців комунальних послуг зі споживачами;
- визначення всіх постачальників комунальних послуг відповідальними за перевірку лічильників;
- об'єктивного, прозорого і точного обліку житлово-комунальної послуги та виставлення рахунків відповідно до фактично спожитої комунальної послуги;

- встановлення вузлів розподільного обліку/приладів-розподільовачів теплової енергії з метою визначення фактичних обсягів споживання теплової енергії та комерційного обліку;
- визначення та конкретизації основних прав і обов'язків споживачів та виконавців житлово-комунальних послуг;
- визначення особливостей надання окремих житлово-комунальних послуг;
- створення умов для запровадження конкурентного ринку теплової енергії.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

У даній сфері правового регулювання діють такі основні нормативно-правові акти:

- Закон України «Про житлово-комунальні послуги»;
- Закону України «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг».
- Закон України про метрологію та метрологічну діяльність;
- Закон України про комерційний облік теплової енергії та теплопостачання;
- Закон України про житлово-комунальні послуги;
- Закон України про теплопостачання;
- Закон України про ринок природного газу;
- Закон України про захист прав споживачів.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проекту акта не потребує додаткових фінансових витрат за рахунок Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших результатів прийняття проекту

Реалізація положень даного законопроекту сприятиме демонополізації та дерегуляції конкурентних ринків у сфері житлово-комунальних послуг та розвитку цих ринків; підвищенню якості житлово-комунальних послуг; забезпеченню можливості контролю за їх наданням та захисту прав споживачів на .

Прийняття законопроекту матиме наслідком:

- створення умов для захисту населення від подальшого зубожіння через необ'єктивне нарахування платежів за житлово-комунальні послуги;

- встановлення гарантій правильного (фактичного) нарахування споживачам житлово-комунальних послуг вартості постачання природного газу, води, електричної, теплової енергії, комунальних послуг.

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: СКОРОХОД АННА КОСТЯНТИНІВНА

Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000E9A34D0070BE7A01

Дійсний до: 16.04.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 299д9/1-2021/298 від 04.01.2021

309974